

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра психології



Методичні вказівки
до написання курсових робіт з ОК «Психодіагностика»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 «Психологія»

Мукачево
МДУ 2022

УДК 001.89:159.9(072)

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
протокол №7 від 10.02.2022 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології
протокол №8 від 30.11.2021р.*

Рецензент:

М54

**Методичні вказівки до написання курсових робіт з ОК
«Психодіагностика»** для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 053 «Психологія» / Укладач І.О. Корнієнко. –
Мукачево: МДУ, 2021. – 23с. (1 авт. арк.)

Методичні вказівки розкривають питання організації написання курсових робіт здобувачами освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 053 «Психологія». Дані вказівки висвітлюють процедуру підготовки й написання курсових робіт, вибір теми, організацію емпіричного дослідження, зміст розділів, вимоги до оформлення, порядок захисту та критерії оцінювання курсових робіт.

Адресовано здобувачам, науково-педагогічним працівникам.

© МДУ 2022

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	4
2. Зміст та структура курсової роботи	5
3. Робота над літературними джерелами	8
4. Проведення емпіричного дослідження.....	9
5. Написання та оформлення основної частини курсової роботи	10
6. Оформлення списку використаних джерел	13
7. Оформлення додатків	13
8. Порядок захисту курсової роботи	14
9. Критерії оцінювання курсової роботи.....	15

ДОДАТКИ

Додаток А. Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи	18
Додаток Б. Приклад оформлення змісту	19
Додаток В. Зразок оформлення посилань на використані джерела	20
Додаток Г. Зразок відгука керівника	21
Додаток Д. Зразок оціночного листа	22

1. Пояснювальна записка

Курсова робота є формою науково-дослідницької діяльності здобувача і має на меті формування навичок проведення прикладних досліджень.

Курсова робота виконується здобувачем за визначеною і погодженою з керівником курсової роботи темою. Керівництво курсовими роботами здійснюється викладачами кафедри психології. Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням підготовки здобувача до самостійної професійної діяльності і мати тісний зв'язок й визначатися тематичним змістом ОК «Психодіагностика», особистим дослідницьким інтересом здобувача у погодженні із науковим керівником.

Здобувачам при написанні курсової роботи необхідно оволодіти категоріальним апаратом психологічних дисциплін; ознайомитись з науковою літературою обраної тематики – виявити дискусійні питання та невисвітлене коло проблем; показати вміння аргументувати власну точку зору, узагальнювати, систематизувати та аналізувати отримані дані; забезпечити необхідний стиль викладу матеріалу, правильно оформити роботу.

Курсова робота є важливим етапом підготовки до написання кваліфікаційної роботи. Написання курсових робіт має на меті систематизувати, закріпити, розширити теоретичні та практичні знання зі спеціальності, виявити навички застосування цих знань при вирішенні конкретних наукових завдань, випробувати на матеріалі власного дослідницького завдання власні навички з обробки результатів досліджень. Майбутнім фахівцям важливо розвивати рівень самостійної роботи, опанувати методику дослідження та експериментувати, з'ясувати підготовленість до науково-дослідницької роботи.

2. Зміст і структура курсової роботи

Титульний аркуш;

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ

РОЗДІЛ 2 ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Титульний аркуш курсової роботи містить найменування закладу вищої освіти; кафедри, де виконувалась робота; тему курсової роботи; прізвище, ініціали автора роботи, курс, групу та спеціальність, прізвище, ініціали наукового керівника; місто і рік виконання курсової роботи (див. додаток А).

ЗМІСТ подають на другій сторінці курсової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема, вступу, розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків та ін. (див. додаток Б). Нумерація сторінок має бути вертикально симетрична. Для досягнення цього не варто користуватися пробілами, натомість використовувати таблицю з невидимими лініями або автоматичний список.

У **ВСТУПІ** обґрунтовується актуальність обраної теми, її особливості, значущість з огляду на соціальні потреби суспільства та розвиток конкретної галузі науки або практичної діяльності. Окремі пункти вступу попередньо визначаються на першій консультації з науковим керівником; остаточно оформлюється вступ після завершення роботи. За результатами роботи розкривається сутність і стан наукової проблеми (задачі) та значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Структурні компоненти вступу подають в рекомендованій нижче послідовності (кожний зі вказаних пунктів слід розпочинати з абзацу, назву пункту фіксувати та виділяти напівжирним шрифтом):

- **Актуальність дослідження.**
- **Об'єкт дослідження.**
- **Предмет дослідження.**
- **Мета дослідження.**
- **Завдання дослідження.**
- **Методи дослідження.**

- **База дослідження.**

Актуальність дослідження.

Шляхом критичного аналізу та порівняння з існуючими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) обґрунтовують актуальність та доцільність даної наукової роботи.

Об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію. Предмет – це те, що міститься в межах об'єкта. Предмет дослідження – це відтворення об'єктивної дійсності, тих суттєвих зв'язків та відношень, які підлягають безпосередньому вивченню в роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. Саме на предмет і спрямована основна увага дослідника, саме предмет дослідження визначає тему курсової роботи.

Таким чином:

Об'єкт дослідження – частина об'єктивної реальності, яка на даному етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта).

Предмет дослідження є елементом дослідження, який включає сукупність властивостей і відношень об'єкта, опосередкований людиною (суб'єктом) у процесі дослідження з певною метою в конкретних. Тема, об'єкт і предмет, мета і завдання дослідження перебувають у нерозривному зв'язку, у своїй сукупності вони зумовлюють зміст положень, що виносяться на захист.

Мета дослідження.

Мету курсової роботи формулюють максимально лаконічно, але повно (власне формулюванню передують такі конструкції: «Мета роботи полягає в...», «метою курсової роботи передбачено», «цим визначається мета курсової роботи» та ін.). Як приклад, мета може бути сформульована таким чином: «встановлення взаємозв'язку між стилем сімейного виховання і проявами лідерської поведінки у дітей дошкільного віку в умовах сучасного українського суспільства».

Завдання дослідження.

На конкретні завдання у досягненні поставленої мети, що вирішуються автором, вказують формулювання: «мета роботи передбачає розв'язання таких завдань:», «мета дослідження визначає її основні завдання» та ін. Завдання курсової роботи подаються із нумерацією. Кожне положення зручніше починати зі слів: виявити, з'ясувати, описати, визначити, встановити, здійснити, сформулювати, висвітлити, показати

тощо. **Кількість завдань має відповідати кількості розділів.** Кожний абзац висновку має висвітлювати результати вирішення кожного завдання.

До поданої вище мети курсової роботи можуть бути актуальними наступні завдання дослідження:

1. Проаналізувати проблему переживання депресивних станів у науковій літературі.

2. Здійснити експериментальне дослідження серед дітей дошкільного віку для виявлення ознак лідерства та визначення взаємозв'язку між лідерською поведінкою дитини та стилем виховання в сім'ї».

Методи дослідження.

Автор подає перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Необхідно визначати, що саме досліджувалося тим чи іншим методом.

Наприклад: *«Методи дослідження:*

теоретичні: теоретико-методологічний аналіз проблем самореалізації особистості, узагальнення, систематизація теоретичних даних;

емпіричні: бесіда, психодіагностичне тестування із використанням комплексу методик (особистісний опитувальник 16 PF Р. Кеттелла; «Рівень особистісної зрілості» Ю. З. Гільбуха; «Мотивація успіху-невдачі» А. Реана; «Маскулінність-фемінність» С. Бем; «Рівень самоактуалізації особистості» Ю. С. Альошиної, Л. Я. Гозмана, М. В. Кроза); «Інтегральна задоволеність працею»);

методи математико-статистичної обробки даних: t-критерій Стьюдента; лінійна кореляція Пірсона; U-критерій Манна-Уїтні)

База дослідження.

Зазначається заклад, організація (чи декілька), залежно від того, де проводилося дослідження, місто (село), область, кількісний і якісний склад вибірки досліджуваних.

У **РОЗДІЛІ 1** наводяться основні теоретичні дослідження з теми, зазначається, хто з учених вивчав дану проблему, які ідеї висловлював. Визначаються сутність (основний зміст) проблеми, основні чинники (фактори, обставини), що зумовлюють розвиток явища або процесу, який вивчається. Наводиться перелік основних змістових аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання, з'ясовуються причини їх слабкої розробленості.

У **РОЗДІЛІ 2** дається стислий аналіз дібраного чи розробленого методичного інструментарію щодо вивчення проблеми, здійснюється кількісний і якісний аналіз результатів емпіричного дослідження проблеми. Здійснюються обґрунтований метою статистичний аналіз та інтерпретація отриманих результатів.

У **ВИСНОВКАХ** узагальнюються результати теоретичного та експериментального дослідження відповідно до завдань. Висловлюються власні думки щодо перспектив дослідження проблеми.

До **СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ** включають публікації переважно останніх 5-10 років. Особливу цінність мають вітчизняні роботи останнього року.

У **ДОДАТКАХ** наводяться допоміжні формули, таблиці, схеми, графіки, діаграми, зразки документів, якщо вони суттєво полегшують розуміння роботи; корекційно-розвивальні програми, методи, вправи.

3. Робота над літературними джерелами

Робота над темою, як правило, починається з ретельного пошуку і аналізу джерел, опублікованих з теми дослідження. Джерелом таких відомостей є каталоги бібліографічних відділів бібліотек, реферативні і бібліографічні видання. На основі цих даних здобувач складає перелік книг, збірників, журнальних статей, які необхідно опрацювати при підготовці курсової роботи. Пріоритет рекомендується надавати найновішій літературі оглядового характеру, яка дає можливість звузити напрямки теоретичного пошуку.

Аналіз літератури включає:

- первинне ознайомлення з джерелом у цілому;
- уважне читання вдруге окремих розділів, що дає можливість виділити основний зміст;
- складання конспекту або виписки основних положень, цитат.

Конспект повинен бути коротким, ясним, повним і точним. Ясність і короткість викладу не повинні суперечити вимогам повноти і точності, без яких конспект перетворюється на записи з приводу прочитаної книги. Для досягнення більшої точності основні положення роботи необхідно записувати в формулюванні автора, вказуючи сторінку, на якій викладена думка, яка записується. Повнота конспекту досягається за рахунок фіксації

основних положень роботи, відтворення логіки авторського викладу матеріалу.

Вся опрацьована література повинна бути систематизована і узагальнена в теоретичному розділі курсової роботи. Особливою умовою фактичного матеріалу, який подається у науковій роботі є цитати, що органічно вписуються в текст курсової роботи при аналізі позицій автора. Їх використовують з метою аргументації, точності передачі думки автора першоджерела, для ідентифікації поглядів при порівнянні різних точок зору тощо. Цитата - (лат. Cito - наводжу, проголошую) – дослівний фрагмент тексту, чийсь слова, що наводяться письмово, органічно доповнюючи текст роботи.

Окрім прямого цитування, часто застосовують переказ тексту першоджерела, що теж нерідко призводить до викривлення його змісту, тому текст-інтерпретація має бути ретельно звірений із першоджерелом. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу з наукової праці може спотворити зміст, закладений автором. Отже, слід бути особливо уважним у забезпеченні аргументації наукових позицій автором роботи через використання посилань.

Умовно, існуючі посилання на використані джерела можна поділити на три основних види:

- Для обґрунтування положень теоретичного аналізу, вибору методів дослідження необхідно вказати в тексті роботи номер джерела зі списку літератури у квадратних дужках. Наприклад: [17].

- При непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, конкретним щодо оцінювання його висновків і давати відповідне посилання на джерело. Наприклад [25].

- При дослівному цитуванні після номеру джерела (через кому) вказується також номер сторінки, з якої взято даний фрагмент тексту. Наприклад, [17, с. 125] означає, що дана цитата наведена на 125-ій сторінці джерела, яке описане в списку під номером 17.

- При посиланні автора наукової роботи на думку ряду науковців подаються номери джерел і розділяються крапкою з комою. Наприклад: [2; 4; 7; 18; 24; 33].

4. Проведення емпіричного дослідження

В курсовій роботі передбачається проведення емпіричного дослідження, яке складається з наступних етапів:

- постановка проблеми, визначення предмета вивчення, мети, і завдань та уточнення головних понять;
- визначення емпіричних об'єктів дослідження (вибірка);
- розробка програми та алгоритму конкретного дослідження;
- вибір методів та підбір методик дослідження;
- збір первинної інформації;
- якісна та кількісна обробка зібраних результатів;
- інтерпретація та пояснення результатів, формулювання висновків дослідження.

Першим етапом цього виду роботи є формулювання задач дослідження (на основі аналітичного огляду літератури). Наступним кроком буде вибір методів і конкретних методик емпіричного дослідження. Емпіричне дослідження може включати спостереження, експериментальні методи, дослідження продуктів діяльності, проведення бесід або інтерв'ю та інших методів. Вибір і обґрунтування адекватних методів дослідження є важливим і відповідальним етапом при проведенні емпіричного дослідження.

Отриману первинну інформацію доцільно записувати за допомогою табличного редактора (Microsoft Excel, Google Sheets, LibreOffice Calc тощо). Результати за всіма використаними методиками доцільно розмішувати на одному листі, що значно полегшить підготовку даних для статистичного аналізу.

Заключним етапом емпіричного дослідження є обробка його результатів та здійснення кількісного та якісного аналізу.

Результати кількісного аналізу оформлюються у вигляді зведених таблиць, можуть ілюструватись графіками і діаграмами. Всі таблиці надписуються, нумеруються. Представлена в таблиці інформація повинна бути зрозумілою і при необхідності супроводжується поясненнями в тексті курсової роботи.

Таблиці, які виконують пояснювально-ілюстративну функцію можуть використовуватись безпосередньо в тексті курсової роботи. Таблиці з великими обсягами даних (більше 1с.) доцільно наводити в додатках.

Основна мета дослідження полягає в розкритті суті виявлених феноменів, встановлених причинно-наслідкових і кореляційних зв'язків, їх інтерпретації та поясненні. Ця мета досягається шляхом якісного аналізу отриманих даних.

Емпіричний розділ дослідження повинен відображати специфіку роботи в межах наукової галузі.

5. Написання та оформлення основної частини курсової роботи

Основна частина курсової роботи складається з розділів і підрозділів. Кожний розділ починають з нової сторінки. Підрозділ з нової сторінки **НЕ** починають. Розділи курсової роботи повинні за своєю назвою відповідати завданням дослідження. Кожен розділ повинен містити короткі висновки, які узагальнюють результати дослідження, отримані автором. В розділах основної частини подають:

- Огляд літератури за темою та вибір напрямків досліджень;
- Виклад загальної методики та основних методів досліджень;
- Емпіричну частину і методики досліджень;
- Відомості про проведені теоретичні та експериментальні дослідження;
- Аналіз і узагальнення результатів досліджень.

В першому розділі, як правило, викладаються результати теоретичного аналізу проблеми дослідження. У другому розділі найчастіше обґрунтовуються завдання і методи, вказуються особливості проведення дослідження, обґрунтовуються і детально описуються **тільки нові**, нестандартні процедури дослідження, але варто уникати переказу властивостей і особливостей відомих та загальноновживаних методик – доцільно здійснити посилання на літературне джерело. Головним контентом розділу має бути інтерпретація результатів кількісного, якісного та статистичного аналізу даних, отриманих в процесі дослідження.

У висновках дається стислий виклад результатів дослідження, а також можуть надаватись рекомендації з практичного використання його результатів. Кожен з таких висновків – це чітка відповідь на поставлене в дослідженні завдання (слід звіритися із завданнями, визначеними у вступі до курсової роботи). У висновках вказується, які з поглядів на проблему отримали підтвердження, а які вимагають подальшого уточнення.

Обсяг роботи повинен відповідати вимогам:

- кількість сторінок основного тексту: не менше **30**
- кількість процитованих джерел: не менше **20**

Основним текстом вважається обсяг від титульної сторінки до останньої сторінки висновків (перед списком використаних джерел).

- граничні пропорції частин роботи:

Вступ – 2 сторінки.

1 розділ – до **40 %**, але не більше **11 сторінок**;

2 розділ – від **60 %**, але не менше **13 сторінок**;

Висновки – 2 сторінки.

Приклад мінімально допустимих пропорцій роботи:

Титульна сторінка – 1 ст.

Зміст – 1 ст.

Вступ – 2 ст.

РОЗДІЛ 1 – 11 ст.

РОЗДІЛ 2 – 13 ст.

Висновки – 2 ст.

РАЗОМ – 30 ст.

Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 шрифтом (28-30 рядків на сторінку). Параметри сторінки: 3 см зліва, 1 см справа, та по 2 см зверху та знизу, абзацний відступ – 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5.

Курсова робота бажано брошурувати у міцну папітурку, але фінальна форма подачі курсової роботи узгоджується із науковим керівником.

Титульна сторінка оформляється за зразком, що міститься в додатку А. На другій сторінці подається зміст роботи (див. додаток Б).

Заголовки структурних частин курсової роботи (ВСТУП, НАЗВИ РОЗДІЛІВ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ) друкують великими літерами, по центру. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу (по лівому краю). Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком (за виключенням заголовку пункту) та текстом повинна дорівнювати 1 інтервал.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку «№». Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, але номер сторінки не ставлять; на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують в межах кожного розділу. Номер підрозділу (Наприклад: «2.3.») складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Потім, у тому ж рядку записується заголовок підрозділу. У кожному розділі може бути щонайменше два підрозділи.

Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми та ін.) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Таблицю або будь-яку ілюстрацію, розміри яких більше формату А4 рекомендовано подавати у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатись з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією посередині.

Приклад: 2.1 Рівні тривожності....

Таблиці нумерують за тим самим принципом. Слово «Таблиця» та її номер розміщують по правому краю над таблицею. В наступному рядку подається малими літерами з першої великої посередині назва таблиці. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) пишуть: «продовження табл.» і вказують її номер.

Приклад:

(вирівнювання по правому краю)

У тексті курсової роботи повинні бути посилання на ілюстрації, таблиці.

6. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми, є «візитною картою» автора роботи, його професійним обличчям, свідчить про рівень володіння навичками роботи з науковою літературою та іншими інформативними джерелами, які цитувалися в науковому дослідженні. «Список...» повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних здобувачем під час роботи над темою.

Використані автором джерела подаються у списку, який слідує за висновками до курсової роботи. Список використаних джерел формується одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис списку використаних джерел у роботі оформлюється за правилами Національного стандарту України **ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».**

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати до вимог міждержавних і державного стандартів з обов'язковим наведенням

назв праць. У «Списку...» зазначаються всі опрацьовані наукові джерела, на які є посилання в основному тексті курсової роботи.

7. Оформлення додатків

Після списку використаних джерел до курсової роботи включаються додатки. Кожний додаток повинен починатись з нової сторінки. Посередині рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Якщо додаток продовжується на наступній сторінці, то зверху сторінки потрібно вказувати «Продовження додатку ...». Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер І, Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б тощо.

Додатки повинні мати спільну з рештою роботи наскрізну нумерацію сторінок. Вимоги до оформлення таблиць, рисунків аналогічні до вимог оформлення в основній частині роботи.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи і підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: *Додаток А.2* - другий розділ додатка А.

8. Порядок здачі та захисту курсової роботи

Здобувач особисто здає прошиту курсову роботу на кафедру у терміни, визначені графіком навчального процесу.

На курсову роботу науковий керівник пише відгук, в якому вказує на актуальність обраної проблеми дослідження, позитивні сторони роботи і самостійність виконання здобувачем курсової роботи, а також аналізує недоліки роботи, оцінює структуру, зміст, форму і ступінь розкриття тих чи інших питань, використання статистичних та фактичних даних, оформлення роботи. (Додаток Г)

Після прочитання роботи науковим керівником робота може бути допущена до захисту. У відгуку наукового керівника дається попередня оцінка у формі висновку: «Робота може бути допущена до захисту з оцінкою» або «Робота не може бути допущена до захисту». Завершується висновок наукового керівника зазначенням ступеня відповідності курсової роботи вимогам до курсових робіт.

Для захисту курсової роботи здобувач повинен підготувати доповідь, яку йому належить оприлюднити на засіданні екзаменаційної комісії. Зміст

доповіді покликаний розкрити суть, теоретичне й практичне значення результатів здійсненої дослідницької роботи.

Структурно доповідь складається з трьох частин, кожна з яких поділяється на самостійні смислові блоки, які повинні бути логічно взаємопов'язаними, репрезентувати єдність, що сукупно характеризує зміст здійсненого дослідження.

Перша (вступна) частина доповіді коротко повторює вступ курсової роботи. У ній акцентують мету, завдання, методи, за допомогою яких отримано матеріал дослідження, а також коментують загальну структуру курсової роботи.

Наступна – друга частина доповіді – є найбільшою за обсягом. Головне її завдання – послідовно, згідно з логікою дослідження, охарактеризувати кожний розділ курсової роботи, звернувши особливу увагу на підсумкові результати і на критичні порівняння та оцінки.

Закінчується доповідь заключною частиною, яку формують, орієнтуючись на текст висновків роботи. У ній наводять загальні висновки у стислому вигляді.

Текст доповіді можуть супроводжувати презентація та/або додаткові матеріали (схеми, таблиці, графіки, діаграми), які автор використовує для підтвердження своєї позиції, обґрунтування висновків, запропонованих рекомендацій.

Починати відповідь на кожне запитання слід фразою «Дякую за поставлене запитання...» та відповідати від третьої особи множини: «Ми вважаємо...», «На нашу думку...» тощо. Відповіді мають бути короткими, чіткими й добре аргументованими. У них можна посилатися на текст роботи, що надає їм більшої переконливості, підкреслює достовірність результатів дослідження.

Оцінка курсової роботи залежить від змісту, переконливості доповіді, її презентації на засіданні екзаменаційної комісії, компетентності здобувача з теми дослідження під час відповідей.

Процедура захисту курсової роботи включає:

- доповідь здобувача про зміст роботи;
- запитання до автора і відповіді здобувача на запитання членів комісії із захисту курсової роботи;

Захист курсової роботи фіксується в протоколі екзаменаційної комісії. Оцінка з роботи виставляється на закритому засіданні екзаменаційної комісії і оголошується її головою здобувачу і всім присутнім на відкритому засіданні.

Здобувач, який на захисті курсової роботи отримав незадовільну оцінку, відраховується з закладу вищої освіти і йому видається академічна довідка.

Результати захисту курсової роботи оцінюються за системою ECTS відповідно затвердженим і оприлюдненим критеріям оцінювання і оформляються у вигляді оціночного листа (Додаток Д).

9. Критерії оцінювання курсової роботи

Захист курсової роботи оцінюється за наступними критеріями:

1. Ступінь розкриття теми, висвітлення та аналіз основних понять та ключових теоретичних положень, відповідність змісту підрозділів їх назвам.
2. Якість і аналітичність експериментальної частини.
3. Відповідність оформлення роботи, списку літератури, додатків чинним вимогам.
4. Якість захисту курсової роботи: уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження; здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди.
5. Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на запитання, вміння аргументовано захищати свою позицію.

Кожен вказаний критерій оцінюється за національною шкалою.

У підсумку підраховується середньозважене (в даному випадку середньозважене рівне середньоарифметичному). Підсумкова оцінка виставляється за шкалами: національною, 100 бальною, ECTS і фіксується у протоколах засідання екзаменаційної комісії.

Рекомендована оцінка керівника включає наступні критерії:

1. Повнота аналізу теоретичної частини.
2. Повнота аналізу дослідницької частини.
3. Правильність оформлення роботи, списку літератури, додатків.

Оцінка за курсову роботу виставляється в залікову книжку здобувача та заноситься в екзаменаційну відомість екзаменаційної комісії (Додаток Г).

«Відповідність вказаним критеріям оцінюється наступним чином:

«Відмінно» виставляється за курсову роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками за результатами

теоретичного та практичного дослідження. При її захисті здобувач показує глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження, вносить пропозиції за темою дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання.

«Добре» виставляється за курсову роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками за результатами теоретичного та практичного дослідження. Робота має позитивні відгуки наукового керівника, проте не позбавлена недоліків. При захисті роботи здобувач показує знання з питань теми, оперує даними дослідження. У відповідях на запитання спостерігаються несуттєві неточності. У структурі, мові і стилі роботи є лише незначні погрішності.

«Задовільно» виставляється за курсову роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, але має поверховий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота має суттєві зауваження. До захисту не застосовується презентація доповіді, наочна інформація не завжди коментується. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки. При захисті здобувач виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не завжди дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання.

«Незадовільно» виставляється за курсову роботу, яка не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які пред'являються до курсових робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер. У відгуках наукового керівника наявні критичні зауваження. При захисті курсової роботи здобувач припускає грубі помилки, не орієнтується у матеріалі.

Додаток А
Мукачівський державний університет
Гуманітарний факультет
Кафедра психології

Курсова робота

05 – Соціальні та поведінкові науки / 053 – Психологія

Тема

Виконав: здобувач 3 курсу, групи
П-3 (або 4 курсу, групи П-4з)
спеціальності 053 «Психологія»

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

(прізвище та ініціали)

Мукачево – 20__ року

Додаток Б

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ОСНОВНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ ЛІДЕРСТВА.....	6
1.1. Теоретичні основи сутності лідерства і її формування.....	6
1.2. Лідерство як соціально-психологічний феномен	11
1.3. Методичні основи виховання лідерів дитячого колективу.....	27
РОЗДІЛ 2 ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ СТИЛЕМ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ ТА ПРОЯВАМИ ЛІДЕРСЬКОЇ ПОВЕДІНКИУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	31
2.1. Вибірка, процедура, методи та методики емпіричного дослідження.....	31
2.2. Аналіз та інтерпретація результатів емпіричного дослідження.....	36
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54

Додаток В

Зразок оформлення посилань на використані джерела

У процесі пошуку конкретизації категорії «життєвий світ», ми опиралися на ідеї Д. О. Леонтьєва, за яким життєвий світ є організованою сукупністю всіх об'єктів і явищ дійсності, пов'язаних з даним суб'єктом життєвими відносинами. При цьому лише межі відрізняють життєвий світ від об'єктивного світу в цілому: якщо останній містить у собі все суще, увесь універсум, то життєвий світ суб'єкта – лише якусь його частину [64, с. 118]. Одиницею аналізу життєвого світу виступає життєвий сенс – об'єктивна характеристика «місця й ролі об'єктів, явищ і подій дійсності й дій суб'єкта в контексті його життя» [64, с. 113].

Як фундаментальна філософська категорія, «життєвий світ» потребує перекладу на мову психологічної науки, предметом вивчення якої може стати лише її феноменологічний і діяльнісний аспекти. Беручи до уваги завдання означеного дослідження, особливу цікавість для нас становить перший, феноменологічний, оскільки він являє собою картину світу у свідомості суб'єкта, і містить у собі значеннєві сенси [61]. Власне, суб'єкт і сприймає цю картину світу як світ. Така позиція характерна для екзистенціальної психології й психотерапії й отримала назву «проект світу» [48; 52]. Схожі твердження можна знайти в індивідуально-центрованому психотерапевтичному підході, де людина розглядається як мешканець власного особистого суб'єктивного світу, а індивідуально сприйманий світ постає в якості єдиної реальності, що може бути пізнаною людьми. Віра ж в існування «реального світу», позбавленого особливостей і різноманіття, спричиняє неправильні переконання й може бути небезпечною для людства. Існує стільки реальностей, скільки існує людей [48; 61].

Додаток Г
Зразок відгука керівника на курсову роботу

Мукачівський державний університет
Гуманітарний факультет
Кафедра психології

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВИКА НА КУРСОВУ РОБОТУ

Спеціальність: 053 «Психологія». ОР: «Бакалавр»

Здобувач(ка):

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи:

Якість виконання розділів роботи

А. Повнота аналізу теоретичної частини: (обґрунтовано актуальність теми, мети, об'єкту, предмету, завдання дослідження; проявлено високий рівень теоретичних узагальнень, здійснено самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, використано широке коло наукової літератури (монографій, статей, перекладних видань);

Б. Повнота аналізу дослідницької частини: (виокремлено практичні елементи наукової проблеми; підібрано психодіагностичний інструментарій згідно теми дослідження; здійснено аналіз, інтерпретацію та узагальнення отриманих результатів психодіагностичного дослідження; сформульовано відповідні меті і завданням висновки);

2. Правильність оформлення роботи, списку літератури, додатків: _____

3. Загальний висновок: _____

4. Інші зауваження та рекомендації: _____

5. Рекомендована оцінка курсової роботи: _____

Науковий керівник:

(науковий ступінь, вчене звання, посада, прізвище, ім'я, по батькові / підпис)

Додаток Д
Зразок оціночного листа
Мукачівський державний університет
Гуманітарний факультет
Кафедра психології

ОЦІНОЧНИЙ ЛИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ
Спеціальність: 053 «Психологія». ОР: «Бакалавр»

Здобувач(ка): _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи: _____

№ п/п	Структурні елементи оцінювання	Оцінка 2/3/4/5
1.	Ступінь розкриття теми, висвітлення та аналіз основних понять та ключових теоретичних положень, відповідність змісту підрозділів їх назвам.	
2.	Якість і аналітичність експериментальної частини.	
3.	Відповідність оформлення роботи, списку літератури, додатків чинним вимогам.	
4.	Якість захисту курсової роботи: уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження; здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди.	
5.	Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на запитання, вміння аргументовано захищати свою позицію	
	Середньозважений бал	
	Оцінка за національною шкалою	
	В балах за шкалою ECTS	
	Оцінка ECTS	

Голова комісії: _____
(підпис)

(прізвище та ініціали)

Члени комісії: _____
(підпис)

(прізвище та ініціали)

Члени комісії: _____
(підпис)

(прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ р.

Методичні вказівки
до написання курсових робіт з ОК «Психодіагностика»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 «Психологія»

Укладач І.О. Корнієнко

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачеве, вул. Ужгородська, 26



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>